

for voksne virker 15.000-20.000 personer som ledere og lærere. Kun et mindretal af dem har en længere, systematisk læreruddannelse som baggrund for deres virksomhed. Selv de seminarieuddannede blandt lærerne har kun i de færreste tilfælde modtaget en nogenlunde omfattende indførelse i ungdoms- og voksenpædagogik.

I fritidsvirksomheden for børn og unge arbejder klubbernes ledere og medarbejdere samt de private børne- og ungdomsforeningers tusinder af ledere. Også på dette område er uddannelsesmulighederne overordentlig begrænsede, og megen virksomhed giver ikke de ønskede resultater på grund af manglende lederuddannelse.

Den mest omfattende støtte til uddannelseskursus på begge felter ydes gennem gældende lovs § 46. Den årlige bevilling er i loven opført til 300.000 kr., men er forhøjet på finanslovene, således at den for 1966-67 udgør 700.000 kr. Dette beløb er dog ikke tilnærmelsesvis tilstrækkeligt til at dække det behov for støtte, der manifesterer sig i de indkomne ansøgninger. Trods forhøjelserne på de årlige bevillingslove har man — for blot nogenlunde at kunne imødekomme de mest påtrængende ansøgninger — i de senere år forringet tilskudssatserne, således at den støtte, der ydes til læreruddannelseskursus, nu ligger væsentligt under det niveau, der er gældende for anden offentligt støttet kursusvirksomhed.

På denne baggrund har både fritidsudvalget, aftenskoleudvalget og pædagogisk arbejdsudvalg i deres indstillinger taget stærkt til orde for en radikal forbedring af støtten til uddannelseskursus. Man henleder opmærksomheden på, at de mange foreslåede nydannelser inden for arbejdsområdet — forberedelseskursus, erhvervmæssige uddannelser, specialundervisning etc. — vil stille yderligere krav om træning af ledere og lærere.

Uafhængigt af bevillingen i henhold til gældende lovs § 46 har Danmarks Lærerhøjskole gennem en årrække i samarbejde med direktoratet for ungdomsundervisningen arrangeret kursus for videre uddannelse af ungdomsskolens lærere. Det indstilles fra udvalgene, at denne virksomhed fortsættes og udbygges, bl. a. gennem oprettelse af kursus til uddannelse af instruktører, der kan medvirke ved uddannelsen af ledere og lærere.

Et særligt problem rejser sig i forbindelse med spørgsmålet om tabt arbejdsfortjeneste for kursusdeltagere. For lærere i folkeskolen eller ved private skoler med statstilskud består i henhold til lov om uddannelse af lærere til folkeskolen en mulighed for at opnå fri vikar under videre uddannelse. En meget stor del af ungdomsskolens og fritidsundervisningens lærere har ikke adgang til denne støtte, fordi deres

lærervirksomhed kun er et bierhverv. Skal de på et kursus af længere varighed, end deres ferie giver mulighed for, vil de oftest miste en arbejdsfortjeneste, som de hyppigt ikke har råd til at give afkald på. I de tre udvalgsbetænkninger henledes opmærksomheden på dette problem, og der anføres forskellige muligheder for løsning.

Til stk. 1.

I gældende lovs § 46, stk. 1, nævnes som modtagere af tilskud landsorganisationer, der virker i ungdoms- eller aftenskoleundervisningens eller det frie ungdomsarbejdes tjeneste, samt amtsungdomsnævn, kommunale ungdomsnævn el. lign. I nærværende forslags stk. 1 har man ikke fundet det nødvendigt at opregne de modtagende organisationer og nævn, men blot at præcisere formålet, som må være uddannelse af ledere og lærere inden for de af loven omfattede virksomhedsformer. Området for støtte er — i sammenligning med gældende lov — udvidet med henblik på uddannelse også af børneorganisationernes ledere, hvilket er i overensstemmelse med fritidsudvalgets indstilling.

Med hensyn til administrationen af kursusbevillingen finder man at måtte følge aftenskoleudvalgets indstilling, hvorefter organisationer, der har oplysningsarbejde til hovedformål, efter årlig ansøgning bør kunne få tildelt et rådighedsbeløb til tilrettelæggelse af kursus, afpasset efter de enkelte organisationers behov og faktiske muligheder for kursusvirksomhed.

Man forudsætter i øvrigt, at amtsnævnene for fritidsundervisning som hidtil efter forhandling med de kommunale nævn og udvalg etablerer kursus for ledere og lærere.

I sammenligning med gældende lov åbner nærværende forslag yderligere mulighed for to støtteformer:

1. Der vil kunne gives enkeltstipendier til deltagelse i kursus, som ikke modtager direkte støtte af bevillingen. Man vil her i første række tænke på deltagelse i kurserne på Nordens folkelige Akademi i Kungälv, der er oprettet som en fællesnordisk institution med sigte mod videre uddannelse af lærere og ledere inden for folkeoplysning og ungdomsarbejde. Da uddannelsesmulighederne inden for voksenpædagogik overhovedet er meget begrænsede, finder man, at der også bør være adgang til at give stipendiestøtte ved studieophold på andre nordiske eller udenlandske institutioner. De her foreslåede stipendier bør udmåles med hensyntagen til størrelsen af rejseomkostninger, kursusafgifter og opholdsudgifter.

2. Der vil efter forslaget ligeledes være mulighed